

¹Privatna specijalistička ambulanta medicine rada
Petra Preradovića 2 ♦ 31400 Đakovo

²Poliklinika za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Dr. Drago Čop"
Mihanovićeve 3 ♦ 10000 Zagreb

KRIŽOBOLJA I VIBRACIJE ČITAVOG TIJELA LOW-BACK PAIN AND WHOLE BODY VIBRATION SYNDROME

Mirko Petrošević¹ ♦ Ladislav Krapac²

Vibracije su ubikvitarene, ali ih ljudski organizam rijetko registrira kao neugodu i to najčešće u spektru od 1 do 100 Hz. Križobolja je najzastupljenija tegoba radno aktivne populacije. U našim istraživanjima češće je u poljoprivrednika nego u općoj populaciji (77,3%:20,0%; $p < 0,001$).

Cilj nam je bio upoznati reumatologe s rijetkom profesionalnom bolesti križa - sindromom vibracije čitavog tijela (WBVSy) i razlikovati je od križobolje potencirane radom.

Križobolja je istraživana u skupini od 65 poljoprivrednika - traktorista koja se od poredbene skupine 38 prosvjetnih djelatnika razlikovala u nošenju teških tereta (81,5%:0%), zakretanja trupa pri radu (93,8%:5,3%), ali i izloženosti vibracijama čitavog tijela pri radu (98%:0%). U ovom smo istraživanju posebnu pozornost posvetili utjecaju vibracija podloge, posebice sjedala na slabinsku kralježnicu, kukove i sakroilijakalne zglobove. Vibracije smo mjerili na sjedalicama poljoprivrednika - traktorista pri tipičnim radnjama.

U standardizirane upitnike unosili smo podatak iz opće i radne anamneze, kliničkog pregleda mišićno-koštanog sustava, a kod 9 traktorista i 9 nastavnika i podatke rtg obrade slabinske kralježnice u dva smjera, ciljanu SIZ te preglednu rtg sliku zdjelice s kukovima.

Križobolja je češća u poljoprivrednika - traktorista nego u nastavnika (21,5%:18,4%), i to u težem obliku,

što se očitovalo i u dužni bolovanja (6,2:2,6 dana; $P < 0,01$). Rtg analiza je ukazala na tipične degenerativne promjene u kukovima i sakroilijakalnim zglobovima, što je u skladu dijagnoze WBVSy. Češće su i degenerativne promjene u traktorista na vertebralnim dinamičkim segmentima L1-L2 (11,1%:0%); kao i L5-S1 (22,2%:11,1%).

Kako su skupine traktorista i nastavnika usklađene prema mnogim značajkama, zaključujemo da je većoj učestalosti križobolje u traktorista dodatni uzrok i izloženost vibracijama čitavog tijela.

Neophodno je konstrukcijskim rješenjima smanjiti vibracije, ergonomskim pristupom prevenirati nastanak profesionalne bolesti - sindroma vibracije čitavog tijela.

U prethodnim pregledima razraditi standardizirani multidisciplinarni pristup zdravstvene obrade, posebice glede reumatološko-vertebrološkog i radiološkog pristupa, pri čemu uz analizu funkcije kukova i SIZ moramo pažnju posvetiti i rtg nalazu i LS kralježnice.

U profesionalnoj orijentaciji i selekciji usmjeriti mlade poljoprivrednike s antropometrijski nepovoljnim čimbenicima za nastanak i razvoj sindroma vibracija čitavog tijela u manje rizična zanimanja.

Ključne riječi: križobolja, vibracije čitavog tijela, prevencija